[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(૧)

ઝોબીડિની વાર્તા

મારા બાપના મોત પછી સઘળી માલમતા, અમારી પાંચ બેહેન વચ્ચે, અમે વેહેંચી લીધી. મારી બે સાવકી બેહેનો પોતાનો ભાગ લઇ પોતાની મા જોડે રેહેવાને ગઇ. હું અને મારી બે બેહેનો, મારી મા જે હજુ જીવતી હતી તેની સાથે રેહેવા લાગ્યા, અને જ્યારે તે મરી ગઇ ત્યારે અમારા દરેકને ભાગે એક હજાર સેકિન આવ્યા. જ્યારે અમને અમારો ભાગ મળ્યો ત્યારે મારી બે મોહોટી બહેનો પરણી. તેઓ પોતાના પતિને ઘેર રેહેવાને ગઇ, અને પછી હું એકલી રેહેવા લાગી. મારી સૌથી મોહોટી બેહેનના લગન પછી, થોડા વખતમાં તેણીના ધણીએ પોતાની સઘળી સ્થાવર તેમજ જંગમ મિલકત વેચી નાખી, અને આ રીતે ભેગા કરેલા પૈસા, અને તેની પાસેનો રોકડ તેમજ મારી બેહેનના પૈસા સહિત તેઓ આફ્રિકા તરફ જવા નીકળ્યા. તેણીના ધણીએ મજાકાનો અને ... રેહેવામાં, અને ... મા પોતાનો તેમજ મારી બેહેનનો સઘળો પૈસો ઉડાવી ... આખરે ગરીબ ... સ્થિતિમાં આવી જવાથી તેણે મારી બેહેનને છેડો ફાડો કરવાનું કાંઇ બાહાનું શોધી કહાડયું અને તેણીને ઘરમાંથી કહાડી મુકી.

આટલી મુસીબત ... સુધી ... ગીરી અને લગભગ ન મનાય એવા દુઃખ ખમ્યા પછી તે મારી મોહોટી બેહેન બગદાદ પાછી આવી અને દયા ઉપજાવે એવી સ્થિતિમાં તે મારે ઘેર આશ્રય લેવાને આવી. તેની સ્થિતિ એટલી નબળી હતી કે તેણીને જોતાને, કઠણ છાતીના માણસને પણ દયા આવ્યા વગર રહે નહિ. મેં તને પ્યારના દરેક ચિન્હ બતાવી તેનો આદર સત્કાર કર્યો. તે આવી કંગાળ સ્થિતિમાં શી રીતે આવી ગઇ

હતી તેનુ કારણ મે તેને પુછ્યું આખમા ભરપુર આસુ સહિત તેણીએ પોતાના વણીની ખરાબ ચાલચલગત અને તેની, પોતાની તરફ બતાવેલી ગેર વર્તણુકથી મને, વાકેફ કરી પછી મે તેને નાહના મોકલી, અને તેણીને મારો પોતિકો પોસાક પેહેરવાને આપ્યો. આ કરી રહયા પછી હુ તેણીને આ પ્રમાણે બોલી, " તમે મારી સૌથી મોહોટી બેહેન છો અને તેથી હુ તમને મા તરીકે ગણુ છુ તમારી ગેરહાજરીમા ઘર ચલાવી મારા થોડા પૈસાની અન્દર વધારો થયો છે મારો ધધો ઉચામના કીડાને પોષણ કરવાનો, ને તેઓને ઉછેરવાનો છે જે કાઇ મિલકત મારી પાસે છે તેના પર તમારો હક મારા જેટલોજ છે, એનો તમે પક્કો ભરૂસો રાખજો, અને તમને પણ મારી પેઠે તે પૈસો ખરચવાની પરવાનગી છે. "

ત્યાર પછી અમે એકજ ઘરની અન્દર કેટલાક મહિના સુધી ઘણા સલાહ સપમા રહયા અમે અમારી બીજી બેહેન સબધી વારવાર વિચાર કરતા હતા, ને તેણીની સબધી કાઇ પણ ખબર ન મલવાથી અમે ઘણો અફસોસ પામતા આખરે તે એકાએક અમારી કને આવી, અને તેની સ્થિતિ મારી બીજી બેહેનના જેવીજ હતી, અને મે તેણીના પર દયા આણી તેણીને મારા ઘરની અદર દાખલ કરી

કેટલોક વખત વીત્યા પછી " અમે તને ભારે બોજારૂપ છીયે એવુ કહીને તેઓએ મને પોતાનો ફરીથી પરણવાના વિચારથી મને વાકેફ કરી મે કહયુ મારી મોહોટી બેહેનો, મારી સાથે રેહેવાથી તમારો ખરચથી મને બોજાકારક થઇ પડો છો, એવા ઇરાદાથી જો તમે પરણવાને ઇચ્છતા હોય તો, હુ તમને વિનતિપુર્વક કહુ છુ કે તમે તે સબધી વિચાર લાવ્યા વગર અહિયા ખુશીથી રહો કારણકે આપણી પેદાશ આપણી પ-

સ્થિતિમા રહેવાને પૂરતી છે વળી હુ આગળ બોલી કે મને લાગે છે કે તમે તમારા અંતઃકરણથી ફરીથી પરણવાને ઇચ્છો છો. જો આ વાત ખરી હોય તો મારે કબુલ કરવાની જરૂર પડે છે કે હુ આવી રીતે અચંબો પામુ છુ. પરણેલી સ્થિતિમા જે થોડો સંતોષ અને સુખ રહેલા છે તેથી તમે અજાણ્યા નથી, મારૂ કહેલુ માન્ય રાખો કારણકે આપની સાથે રહેવુ મને અતિપ્રિય છે

જે સઘળુ મે તેમને કહ્યુ તેથી કાંઇ પણ અસર થતી જણાઇ નહી તેઓએ ફરીથી પરણવાનો પોતાના મનમા પક્કો વિચાર કર્યો હતો, તેથી તેઓએ તે વિચાર અમલમા આણ્યો આમ છતા તેઓ કેટલાક મહિના પછી મારી પાસે આવ્યા, અને મારી શિખામણ ન માનવાને વાસ્તે તેઓએ મહદ દીલગીરી બતાવી તેઓએ કહ્યુ કે જો કે તમે મારી નાની બેહેનો છો તોપણ તમારામા મારા કરતા ઘણી અક્કલ છે અને વળી કહ્યુ કે જો તમે અમને ગુનામ કરીને તમારા ઘરમા એક વાર વધારે દાખલ કરશો તો અમે ફરીથી એવો અપરાધ કરીશુ નહિ મે કહ્યુ 'મારી પ્યારી બેહેનો, જ્યારથી તમે મને છોડીને ગયા હતા ત્યારથી મારો તમારી તરફનો પ્યાર જરા પણ ઓછો થયો નથી તમે ખુશીથી મારા ઘરમા દાખલ થાઓ, અને જે કાંઇ મારી પાસે છે તેનો સારી રીતે ઉપભોગ કરો. હુ તેઓને ભેટી પડી, અને અમે પેહેલાની પેઠે ભેગા રહેવા લાગ્યા

અમે આ પ્રમાણે એક વરસ ઘણાજ સલાહ સંપથી ગુજાર્યુ ઇશ્વરે કૃપા કરી મારા પૈસાની નાની રકમની અંદર વધારો કર્યો હતો, એનો વિચાર મને આવવાથી, મે સફર કરવાનો અને મારી મિલકતનો કેટલોક ભાગ વેપારની અંદર કામે લગાડવાનો મે નિશ્ચય કર્યો. આવા વિચારથી મારી બે

બેહેન સહિત હુ બાલસૌરા ગઇ, અને એક વહાણ ખરીદ કરયુ, અને તેની અંદર મે બગદાદથી લાવેલો સામન ભરયો, સુંદર પવનની લેહેરની તક લઇ અમારૂ વહાણ હંકારાવામા આવ્યુ, અને અમે તરતજ દૂર નિ અખાતમા જઇ પોહોચ્યા જ્યારે અમે ભરદરિયે આવી પોહોચ્યા ત્યારે અમે હિંદુસ્થાન તરફ બારોબાર જવાને અમારૂ વહાણ હંકાર્યુ, અને વીસ દહાડે અમારી નજરે જમીન પડી પ્રથમ અમારી નજરે એક મોહોટો પવત દેખાયો, અને પછી તે પવતને તળિયે આવેલુ એક સુંદર અને મોહોટુ શહેર અમારી નજરે પડયુ પવન સુંદર વાતો હતો તેથી અમે તરતજ તે બંદર આગળ જઇ પોહોચ્યા, અને ત્યા અમારૂ વહાણ લગરવામા આવ્યુ.

હુ એટલીબધી તો આતુર થઇ ગઇ હતી કે, મારી બેહેનો તૈયર થઇ મારી સાથે આવે ત્યા સુધી તેઓના રાહ મારાથી જોઇ શકાઇ નહી, તેથી હું વહાણ ઉપરથી ઉતરી ગઇ, અને બારોબાર શહેરના દરવાજા તરફ જતા નિગા મે ... ... ઘ પેહેરેગીરોને જોયા, અને તેઓના કેટલાક નિનપર ... ... હતા પણ સઘળાનો દેખાવ એટલો તો ભયંકર હતો કે તેથી હુ ભયભિત બની ગઇ આને ... મને માલમ પડયુ કે તેઓ ગતિ રહિત હતા, અને તેઓની આંખો સ્થિર દેખાતી હતી આથી મે હિમત પકડી અને જ્યારે હુ તેઓની કને ગઇ ત્યારે મને માલમ પડયુ કે તેઓ સઘળા સ્તબ્ધ થઇ ગયા હતા હુ પછી શેહેરમા પેઠી અને કેટલીક પોળની અંદર થઇ આગળ વધતા, પોળોની અંદર જુદી જુદી આકૃતિમા લોકને જોયા. પણ તેઓ ગતિ રહિત હતા, અને તેઓ બધાઇ પથ્થર થઇ ગયા હતા મે ધુમાડીયા તરફ જોયુ, અને તેની અંદરથી ધુમાડો આવતો ન માલમ પડયાથી

મે અનુમાન કર્યું કે, જેઓ ઘરની અંદર હતા, તેઓ પણ પોળની અંદર ફરનારા લોકોની જેવીજ સ્થિતિમા હતા, અને વળી અનુમાન કર્યું કે શહેરના સઘળા રહેવાસીઓ પથ્થરમય થઇ ગયા હતા.

શહેરના વચગાળે એક ખુલી જગ્યામાં જ્યારે હું આવી પહોચી ત્યારે એક મોહોટો દરવાજો મારી નજરે પડયો તેનાપર સોનેરી પતરૂ જડેલુ હતુ, અને તેની બારીના બારણા ઉઘાડા હતા એક રેશમી પડદો બારીની આગળ નાખેલો હતો, અને દરવાજાની અંદરથી લટકતો એક દીવો મારી નજરે પડયો. કેટલાક [illegible] પછી, મારી ખાતરી થઇ કે, આ મકાન [illegible] હતો, કોઇ પણ જીવતો માણસ [illegible] પામેલા હું તે મકાનના [illegible] કહાડવાની આશાએ [illegible] જ્યારે મે દેવડી આગળ [illegible], કેટલાક બેની ગયેલા, અને [illegible] પથ્થરમય થઇ ગએલા જોયા ત્યારે મારા અચરતની હદ રહી નહી.

હું એક મોહોટી ચોગી આગળ જઇ પોહોચી, અને ત્યાં કેટલાક જણ મારી નજરે પડયા તેઓમાના કેટલાક બાહાર નિકળતા અને કેટલાક અંદર પેસતા જોવાયા, એમ છતાં જ્યારથી તેઓ પથ્થરમય થઇ ગયા હતા ત્યારથી તેઓ તેજ જગ્યામા, અને પોળની અંદર મે જોયા હતા તેવીજ સ્થિતિમા રહેલા મે તેમને જોયા હું એક કચેરીમાથી બીજી અને બીજીમાથી ત્રિજીમા ગઇ પણ તેની અંદર કોઇ પણ મારી નજરે માલમ પડયુ નહી, અને તે જગ્યાની અંદર ભયંકર સુપકી પથરાઇ ગઇ હતી જેથી હું ચોથી કચેરીમા ગઇ, એટલે મારી સન્મુખ એક ઘણો

સુદર મોજ દેખાય તેની બારીઓ બારે સોનાના સળીયથી બંધ કરવામા આવી હતી આથી મે અનુમાન કર્યુ કે તે મેહેલ રાણીનો હતો હુ તે મેહેલની અંદર ગઈ અને મોહોટા દીવાનખાનામા પોહોચી તેના અંદર મે કેટલાક કાળા પથ્થરમય કચેરીને જોયા હુ તરતજ આગળ વધી, અને એક ઘણાજ સુદર રીતે સણગારેલા ઓરડામા ગઈ તેની અંદર એક સુદર સ્ત્રી મારી નજરે પડી, અને તેની પણ આકૃતિ પથ્થરમય થઈ ગઈ હતી તેણીએ એક સુદર સોનેરી મુગટ તેણીના માથાપર પેહેરેલો હતો, અને નાની સોપારી જેવડા મોહોટા અને ગોળ મોતીની કંઠી તેણીની કોટમા પેહેરેલી મારી નજરે પડી આથી મારી ખાતરી થઈ કે તે રાજ રાણી હતી મે તે કંઠીના મોતીને તપાસ્યા, અને મને લાગ્યુ કે એવા સુદર મોતી મે કોઈ દહાડો માહારા જ મારામા જોયા નહોતા

મે કેટલાક વખત સુધી, આ ઓરડાના દોલત તથા દબદબાના વખાણ કરવાનુ જારી રાખ્યુ, અને સઘળા કરતા સેતરંજી, તકિયા તેમજ કોચે મારૂ ધ્યાન બહુજ ખેચ્યુ તેઓ સોનેરી લુગડેથી જડવામા આવ્યા હતા સોનેરી લુગડાપર સરસમા સરસ કારીગરીથી, માણસ તેમજ જનાવરના રૂપેરી ચિત્ર પાડવામાં આવ્યા હતા સ્તબ્ધ થઈ ગએલી રાણીના ઓરડામાથી હુ બીજા કેટલાક જુદી જુદી નકશીના ઓરડામા ગઈ. આખરે હુ એક મોહોટા કદના ઓરડામા આવી પોહોચી, તેની અંદર ભોય તળિયાની સપાટીથી કેટલાક પગલા ઉચુ ચડાવેલુ અને કીમતી મોહોરા પાનાથી જડેલુ એક મોહોટુ સોનેરી તખ્ત મે જોયુ. સુદર લુગડાનુ બનાવેલુ એક સુદર બીછાનુ તે તખ્ત પર પાથરવામા આવ્યુ હતુ, અને તેની આસપાસ કિનારેપર મોતી ટાંકેલા હતા. બિછાનાના ઉપરથી આવતા દેખાતા અજ-

હતી તે રસ્તે થઈને મે પાછા જવાનુ ધારયુ પણ તે રસ્તા શોધી કાહાડવાનુ કામ સેહેલુ નહોતુ હુ ઓરડાની અંદરે આમતેમ ભટકી આખરે જે મોટા ઓરડામા તખ્ત, બિછાનુ, અને તે મોટો હીરો પડયો હતો ત્યા હુ આવી પોહોચી. મે ત્યા રાત્રિ ગુજારવાનો, અને મારા વહાણ તરફ પાછી સવારે વેહેલા પાછા જવાનો નિશ્ચય કરયા હુ પથારી ઉપર સુતી તો-પણ આ વેરાન જગામા હુ એકલી છુ એવુ યાદ આવવાથી મને બીક લાગવા માંડ, અને મને ઉંઘ આવી નહી

આશરે મધ્યરાત્રે મે મનુષ્યના જેવો અવાજ સાભળ્યો, કોઈ માણસ, આપણે દેવાલયમા કુરાન વાચીએ છીએ, તેવા અવાજથી કુરાન વાચતો હતો, આથી મારા દિલમા બેહદ ખુશી પેદા થઈ હુ તરતજ ઉઠી, અને અજવાળાના વાસ્તે એક મસાલ લઈ, હુ જે તરફથી અવાજ આવતો હતો તે તરફ એક ઓરડામાથી બીજા ઓરડામા ગઈ જે ઓરડામાથી અવાજ આવતો હતો તેના બારણા આગળ હુ ઉભી રહી. મે તે મસાલ ભોયપર મુકી, અને એક નાના બાનામાથી જોતા મને માલમ પડયુ કે એક માણસ, મુકરર કંઠાથી બોલતો હતો. આપણા દેવસ્થાનની પેઠે તે ઓરડાની અંદર મે એક પુતળુ જોયુ, અને જ્યારે બંદગી કરીએ છીએ ત્યારે જે રસ્તે આપણે પ્રદક્ષણા કરવાની જરૂર છે, તે રસ્તો તે બતાવતુ હતુ તેની અંદર કેટલીક દિવાળગરીઓ અને બે ઝુમર લટકાવેલા હતા. ઝુમરની અંદર ચોળા મીનની બે મીનબતીઓ મુકવામા આવી હતી, અને તેઓ સઘળાની અંદર દિવા ઝગઝગાટ બળતા હતા

જ્યારે આપણે બંદગી કરીએ છીએ ત્યારે ઘુટણીએ પડવાને વાસ્તે જેવી રીતે નાની શેતરંજી પાથરીએ છીએ તેવી

વાળથી હુ ઘણો અચંબો પમી આથી તે અજવાળાનુ કા
રણ શુ હતુ તે જાણવાની મારી આકાંક્ષા થઇ તેટલા વાસ્તે
હુ ઉપર ચડી, અને મારૂ માથુ ઉચુ કરી જોતા મે, એક
નાના બાજઠપર, ઑસ્ટ્રિચ પક્ષિના ઇડા જેવડો મોહોટો હી-
રો જોયો. તે હીરો એટલો તો બિનએબ હતો કે હુ તેની
અંદર કાઇપણ એબ જોઇ શકી નહી અને તે એટલોબધો ચ-
ળકતો હતો કે હુ તેની સામે દહાડે ભાગ્યેજ જોઇ શકતી

તે ઓરડાનામા ચારે બાજુએ, એક તકિયા, અને સળગ-
તી મોટી મશાલ પડેલી હતી હુ તેનો ઉપયોગ સમજી શકી નહી
તોપણ આથી મને અનુમાન કરવાની જરૂર પડી કે, આ ઉ-
મદા મેહેલમા કોઇપણ જીવતો માણસ રહે છે કારણ કે આ
મશાલો પોતાની મેળે બળી શકે એવુ હુ ધારી શકતી નહોતી.
આ ઓરડાની અંદર મે બીજી ઘણી અજાયબ જેવી વસ્તુ
જોઇ પણ જે હીરો મે જોયો હતો તેથી મારૂ ચિત્ત તેઓના
પર ચોટયુ નહી.

સઘળા બારણા ઉઘાડા અથવા ખાલી વાસેલા હતા તે
થી કરીને હુ બીજા કેટલાક ઓરડામા ગઇ આ ઓરડા પણ
મે પેહેલા જોયા હતા તેના જેટલાજ સુંદર હતા, પછીથી હુ જે
ઓરડામા પેહેલ દોલત ખાનામા આવી હતી તે ઓરડામા ગઇ,
અને આ બધી અજાયબ જેવી વસ્તુ જોઇને હુ એટલી બધી તો
અચંબો પામી ગઇ હતી કે, હુ મારી વાતને પણ ભુલી ગઇ
અને મારા વહાણ તેમજ મારી બેહેનનુ કાંઇ પણ સ્મરણ
આવ્યુ નહી, પણ ફક્ત મારી આકાંક્ષા પુરી પાડવામા મારૂ
ચિત્ત રોકાયુ હતુ

એટલામા સંધ્યાકાળ પડી, તેથી પાછા વહાણ તરફ જ-
વાનો મે નિશ્ચય કર્યો, અને જે રસ્તે થઇને હુ આવી

જે રીતે પાથરેલી એક નાની શેતરંજી મારી નજરે પડી તેનાપર એક કાંતિવાન પુરૂષ બેઠેલો હતો, અને પાસે પડેલા કુરાનમાંથી ઘણી સંભાળથી વાંચતો હતો આ દેખાવથી આશ્ચર્ય તેમજ ખુશી થયેલી હું, તે શેહેર કે જ્યાં દરેક માણસ પથ્થરમય થઈ ગએલા દેખતા હતા, ત્યાં આ માણસ શી રીતે જીવતો રહ્યો તે શોધી કહાડવાને પ્રયત્ન કરવા લાગી, અને આની અંદર કાંઈ પણ છુપો ભેદ હતો એવી મને શંકા આવવા લાગી

તે બારણું ઉઘાડું હતું, અને તેથી હું અંદર પેઠી, અને તે પુતળાપાસે ઉભી રહી, અને નીચે પ્રમાણે મોહોટેથી બંદગી કરવાલાગી.

"આવી આબાદ સફરને વાસ્તે હું આ પુતળા આગળ ઈશ્વરનો આભાર માનું છું અને અમે અમારે દેશ પાછા સહિસલામતથી પોહોચીયે એવી ઈશ્વરની બંદગી કરૂં છું કે હે ઈશ્વર મારી બંદગી સાંભળ અને મારી અરજ બક્ષિસ કર"

તે જુવાન સખસે મારાપર તાકીને જોયું, અને કહ્યું કે તમે કોણ છો, અને તમે આ વેરાન શહેરમાં શી રીતે આવી પહોંચ્યા, તે કહી બતાવવાને હું વિનતી કરૂં છું તેના બદલામાં હું કોણ છું, અને મારા સંબંધી સઘળો હેવાલ તેમજ આ શહેરના રહેનારાઓ તમે જોયા તેવી સ્થિતિમાં શી રીતે આવ્યા તેનું કારણ હું કહીશ. આ ભયંકર આફતમાંથી હું શી રીતે બચી ગયો તેથી હું તમને પછીથી વાકેફ કરીશ.

હું ક્યાંથી આવી હતી, અને શા કારણથી આ સફર કરવાની મારી મરજી થઈ હતી, અને હું વીશ દહાડાની સફર પછી સારા નસીબે આ ટાપુ આગળ શી રીતે આવી પહોંચી તે પણ મેં તેને કહ્યું આ કહી રહ્યા પછી મેં તેને તેનું વચન પાળવાને અરજ કરી, અને વળી મેં ટૂંકા કરીને કહ્યું કે જે જગ્યામાં થઈને હું જતી તે જગ્યામાં ભયંકર વેરાનતા

જોઇને હુ ઘણો અચબો પામી હતી

તે જુવાન સખસે કહ્યુ કે "માગી પ્યારી બાઇ, જરા વિ- ગજ ખમો" આ કહી રહ્યા પછી તેણે કુરાન બધ કર્યુ, અને તેને એક કિમતી દફતરની અદર મુકી તેને તે પુતળાના હાથમા મુક્યુ તેને તાકીને જોવાની આ તક મે લીધી, અને મને તેનો ચહેરો ઘણો રૂપાળો અને સુદર ભાસ્યો, તેથી જો કે અત્યાર સુધી પ્યારથી તદન અજાણી હતી તોપણ હુ તેની સાથે પ્યારમા પડી તેણે મને તેની પાસે બેસાડી, અને પોતાનુ બયાન શરૂ કર્યુ તે પેહેલા જે મનોવિકાર તેણે માગી અદર પેદા કર્યા હતા તે દેખાડી આપતા ચહેરા સહિત મારાથી બોલ્યા વગર રેહેવા- યુ નહી જ્યારથી મે આ શહેરની અદર પહેલ વહેલો પગ મુક્યો ત્યારથીજ અજાએબ વસ્તુઓથી માર ધ્યાન ખેચાયુ છે, તેના ખુલાસા વાસ્તે જરા પણ ધીરજ ખમની કોઇપણને વા- સ્તે અશક્ય છે, અને માગી આકાક્ષા ઝડપથી તૃપ્ત થશે નહી. માગા પ્યારા હુ તને સોગન ખવરાવુ છુ કે આ અચાનક બ- નાવથી તમે હજુ જીવતા રહ્યા છો અને અ ધના બધા લોકો આ ડી અજાએબ જેવી રીતે મરી ગયા છે તેથી તમે મને વાકેફ કરો

તે જુવાન સખસે જવાબ દીધો કે ખુદાને કરેલી બદગીથી તેતો ખુલ્લુ છે કે તમે સચ્ચા દેવના અજાણ નથી, ખુદાની મો- હોટાઇ અને સત્તાનો એક ચમત્કારિક દાખલો આપી હુ તમને હવે વાકેફ કરીસ. તમારે જાણવુ જોઇયે કે આ શહેર એક ઘણા બ- લવાન રાજ્યની રાજ્યધાની હતી અને તેનુ નામ મરા પિતા કે જે આ દેશના રાજા હતા તેના નામથી ઓળખાતુ હતુ. રાજા, તેના અમલદારો, તેમજ શહેરના બીજા રેહેવાશીઓ, અ ગ્નિ અને રાક્ષસોના અસલ રાજા નારદુન કે જેણે પેહેલા, ઇ- ન્સાનો માને બડ કર્યુ હતુ તેઓની મુર્તિના, પુજક હતા જોકે

મારા માબાપ મુર્ત્તિ પુજક હતા, તોપણ સારા નશીબે નાનપણ-
મા જે મારી દાઈ હતી તે સચ્ચા ધર્મની પાળનારી હતી તે કુ-
રાનની જાણ હતી, અને તે તેને મોહોડે હતુ, અને તે બરોબર
સમજાવી શકતી હતી તે વારવાર મને કહેતી હતી કે મારા
લાડકા કુવર દુનિયમા ફકત એકજ ઇશ્વર છે. જે બીજા દેવને
તમે માનો છો અને પુજા કરો છો, તે વાત ધ્યાનમા લો તેણી
એ મને એરેબિક ભાષામા વાચતા શિખવુ અને તે મને ફકત
કુરાનજ વાચવા આપતી તેણીએ મને જુસ્સાથી ને અર્થ સ-
હિત વાચતા શીખવ્યુ મારા પિતા તથા બીજા આથી અજાણ
હતા આખરે તે મરી ગઈ પણ તે મરી ગઈ તે પેહેલા તેણીએ
મને મુસલમાન ધર્મના દરેક તત્વની પુરતી ખાતરી કરી આપ-
વાને સઘળી કેળવણી આપી હતી તેણીના મોત પછી જે મત
અને વિચાર તેણીએ મારા મનની અંદર ઠસાવ્યા હતા, તેની અંદર હું
દ્રઢ રહ્યો, નેનારેદુનહિન અને અગ્નિપુજાને તદ્દન ધિકારવા લાગ્યો.

આશરે ત્રણ વરસ અને કેટલાક મહિના પહેલા આખા
શહેરમા એકાએક ગાજવીજની પેઠે એક મોહોટો અવાજ સ-
ભળાયો, અને દરેક જણે તે સ્પષ્ટાથી એકકે શબ્દ ગુમ થયા
વગર સાભળ્યો તે સુચના નીચે પ્રમાણે હતી —

રહેવાસીઓ, નાગદુન અને અગ્નિની પુજા કરવી છોડી દો,
અને ફકત દયાવત ઇશ્વરની પુજા કરો

તેજ અવાજ દરેક વરશે ત્રણ વરસ સુધી સભળાયો, પણ
કોઈ સખસે તે વાત માન્ય રાખી નહી ત્રિજા સનારના છેલ્લે
દહાડે સનારમા ત્રણ અને ચાર વાગ્યાના વચ્ચગાળે દરેક રહે-
વાસી એક પળની અંદર પથ્થરમય થઈ ગયા અને દરેક જન
જે આકૃતિ અને જ ધામા હતા તેજ આકૃતિ અને જ ધામ
રહયા. મારા પિતા કે જે આ દેશના રાજા હતા તેની પણ વે-

હાલત થઇ. તે બદલાઇને કાળો પથ્થર થઇ ગયો, અને તમે તેને મેહેલના કોઇપણ ભાગમાં જોશો માર્ગમા પણ એ પ્રમાણે બદલાઇને પથ્થર થઇ ગઇ.

ઇશ્વરે ફકત મને આ ભયકર સજા કરી નહી આ પળ પછી મે હમેશાના કરતા વધારે આતુરતાથી બદગી કરવા માંડી છે, અને મારી પ્યારી બાઇ, હુ ખાતરી પુરવક માનુ છુ કે મારા દિલાસાને વાસ્તે ઇશ્વરે તમને અહિયા મોકલ્યા છે. તેની આટલી બધી મેહેરબાનીની વાસ્તે મારે તેનો અતિશય ઉપકાર માનવા જોઇએ, કારણ કે હુ તમારી આગળ કબુલ કરૂ છુ કે આ દુખથી હુ તદન કટાળી ગયો હતો

આ હેવાલથી તેમાં મુખ્યત્વે કરીને છેલ્લા ભાગના હેવાલથી મારી તે કુવર તરફનો પ્યાર વધ્યો મે કહ્યુ કે હવે મારી ખાતરી થાય છે કે તમને આ એદયુકત જગ્યામાથી દોરી લઇ જવાને વાસ્તે ઇશ્વર મને આ દેશમા દોરી લાવ્યો હતો જે વહાણની અદર હુ આવી છુ તેથી આપને અનુમાન થશે કે હુ બગદાદની કોઇ તવગર છુ, અને મારા વહાણમા જે કિમતી ચીજો લાવી છુ તેના જેટલીજ કિમતી ચીજો હુ બગદાદમા મુકીને આવી છુ હુ તમને સહિસલામતથી ત્યા પાછી લઇ જવાની હિમત ધરૂ છુ, અને જ્યાસુધી ઇમાની લોકોનો શકિતમાન ઉપરીક કે જે મોહોટા પેગબર કે જેનાથી તમે અજાણ્યા નથી, તેનો મુખ્ય પ્રતિનિધિ તમને લાયક, સઘળુ માન તમારા પર બક્ષિસ કરશે ત્યાં સુધી હુ તમારી બરદાસ લઇશ. આ પખ્યાત રાજા બગદાદમા રહે છે, અને ખાતરી પુર્વક કહુ છુ કે જેવો જ તે તમારૂ બગદાદમા આવવુ સાભળશે કે તરતજ તે તમારી પુરતી સભાળ લેશે મારૂ વહાણ આપની સેવામાં હાજર છે, અને તમારી મરજીમાં આવે તેમ તે વહાણની ગોઠવણ કરવાને

હુ તમને પરવાનગી આપુ છુ તેણે ખુશીથી મારી અરજ મંજુર કરી, અને અમે બાકી રહેલી રાત અમારી સફર સબંધિ વાતચિત કરવામા ગુજારી

જેવી સવાર થઇ કે તરતજ અમે તે મેહેલ છોડી બંદર તરફ જવાને નિસર્યા, અને ત્યા મારી બેહેનો, કપતાન તેમજ મારા ગુલામો મારે વાસ્તે ઘણી ફીકર કરતા હતા મે તે કુવર ને મારી બેહેન સાથે ઓળખાણ કરાવી, અને પછી જે કારણથી હુ આગળના દહાડે રોકાઇ હતી તે કારણ મે તેમની આગળ નિવેદન કરયુ પછી મે તેઓને મારા સાહસકામ તેમજ તે કુવર ની રીતે મળ્યા હતા તથા તેનો હેવાલ અને આટલા બધા સુદર શહેર પર આવી પડેલા વેરાનતાનુ કારણ તેઓને કહી દેખાડયા

જે માલ અમે લાવ્યા હતા તે જમીનપર ઉતારવાને અને તે મેહેલની અદર જડાઆવતા સોનેરી, રૂપેરી તેમજ જડાવની ઘણીજ કિમતી ચીજો અમારા વહાણમાં ભરવામા આવતાં કેટલાક દહાડા કામે લાગ્યા. અમે કેટલોક સામન તે કિનારા પર મુકયો. અને અમારે કેટલીક સોનેરી ચીજો પાછલ મુકી દેવાની જરૂર પડી કારણકે અમારા વહાણમાં તેઓને મુકવાને જગ્યા નહોતી જે સઘળુ દ્રવ્ય અમે તે શહેરમા જોયુ હતુ તે બગદાદમા લઇજવાને ઘણા વહાણની જરૂર હતી.

જે જે અમારે બગદાદ લઇજવાની ખુશી હતી તેનાથી તે વહાણ ભર્યા પછી અમારૂ વહાણ હંકારવામા આવ્યુ. પવન અમારી ખુશી પ્રમાણે અતિશય સુદર રીતે વાતો હતો, અને અમે અમારી સફરને પુરતો ખોરાક તથા પાણી ભરી લીધા હતા ખરેખર અમારી પાસે બગદાદથી લાવેલા ખોરાકનો ઘણો ખરો ભાગ હજુ બાકી રહયો હતો.

અમારી સફરની શરૂઆતથી, તે કુંવર, મારી બ્હેનો, તથા હું દર રોજ ઘણી ગમત કરતા પણ અફસોસ, આ સલાહ સંપ અને સારો સ્વભાવ લાંબા વખત સુધી ચાલ્યો નહીં

તે કુંવર અને મારી વચ્ચેના સ્નેહની મારી બ્હેનો ઘણી અદેખી થઈ, અને બગદાદ ગયા પછી હું તે કુંવરની સાથે શી રીતે વર્તવાની હતી તે સમજી, તેઓ ખરાબ વિચારથી પડપુછ કરવા લાગ્યા. મારા વિચારથી વાકેફ થવાને, તેઓએ મને આ સવાલ પુછ્યો હતો એવું મને ભાસવા લાગ્યું મેં તેટલા વાસ્તે જુદો ડોળ ઘાલ્યો, અને મશ્કરીમાં કહ્યું કે હું તેની સાથે પરણવાને ઇચ્છું છું પછી હું તે કુંવર તરફ ફરીને બોલી "મારા સાહેબ આપ મારી દરખાસ્ત કબુલ કરશો એવી મારી આશા છે બગદાદ પોહોંચ્યા પછી મારો વિચાર આપણી સાથે એક ગરીબ ગુલામ તરીકે પરણાવવાનો તેમજ દરેક રીતે તમને મારા કુલ અખ્તિયાર કરવાને ઇચ્છું છું"

તે કુંવરે જવાબ દીધો કે 'બાઇ સાહેબ" તમે જે કહો છો તે ખરેખર છે અથવા તમે મશ્કરીમાં બોલો છો તે જો કે હું જાણતો નથી તોપણ, આ પળથી, તમારી બ્હેનો આગળ, તમારી અરજ હું ઘણી ખુશીથી સ્વીકારૂં છું. આ વચન સાંભળતાં જ મારી બ્હેનોનો ચહેરો ફિક્કો પડી ગયો અને આ પળથી તેઓનો મારી તરફનો પ્યાર ઓછો થતો મને ભાસવા લાગ્યો. અમે ઇરાની અખાતમાં જઇ પોહોંચ્યા, અને બાલસેરાની લગભગ આવી પોહોંચ્યા, અને ત્યાં જો પવન જોરથી વાવાનો ચાલુ રહેત તો અમે બીજે દહાડે બાલસેરા પોહોંચવાની આશા રાખતા હતા

પણ રાત્રે જ્યારે હું લસનસાર ઉંઘતી હતી ત્યારે તેઓએ મને ઉંચકી દરિયામાં ફેંકી દીધી તેઓએ કુંવરને પણ દરિયામાં ફેંકી દીધો, અને તે કમનસીબ દરિયામાં ડુબાઇ ગયો. કેટલાક

વખત સુધી હુ પાણીની સપાટીપર તરી, અને સારા નસીબે આખરે એકાએક હુ છીછરા પાણીમા આવી હુ આગળ વધી, અને મારી નજરે કાઇ કાળુ દેખાયુ, અને તે જમીન છે એવુ મે અનુમાન કરયુ હુ સારા નસીબે કિનારે જઇ પોહોચી અને જ્યારે સુરજનારાયણના દર્શન થયા ત્યારે મને માલમ પડયુ કે હુ એક વેરાન ટાપુમા આવી પોહોચી હતી, અને તે ટાપુ બાનસોરાથી ફકત તીસ ગાઉને છેટે હતો મે તરતજ મારા લુગડાને તડકામા સુકવી નાખ્યા, અને આમ તેમ ફરતા મને જુદી જુદી જાતના ફળ અને શ્રેષ્ઠ પાણીનો એક ઝરો જડી આવ્યો આથી મારી જીદગી બચાવવાની આશા મારામા પાછી આવી.

પછી હુ છાયડામા જઇ સુતી, અને ત્યા આગળથી મે એક મોહોટો અને ખાખોખાળો લાંબો સાપ જોયો. તે મારી તરફ આગળ વધી આવતો હતો, અને તે એક વખત પોતાની એક બાજુએ અને બીજી વખતે બીજી બાજુપર ચાલતો હતો, અને તેની જીભ તેના મોમાથી લટકતી હતી આથી તેને કાઇ દુખ થયુ હશે એવુ મે અનુમાન કરયુ હુ તરતજ ઉભી થઇ અને મને માલમ પડયુ કે તેનાથી પણ મોહોટો સાપ તેની પછવાડે પડયો હતો, અને તે નાના સાપને કાઢી ખાવાને પ્રયત્ન કરતો હતો આથી મને દયા આવી, અને નાના જવાને બદલે મે હિમત ધરી, ને એક મોહોટો પથ્થર લીધો, અને તે મોહોટા સાપને મારયો આથી તેના ટુકડે ટુકડા થઇ ગયા બીજો સાપ આ પ્રમાણે દુખમાથી છુટો થવાથી તરતજ પોતાની પાંખો ફેલાવી અને ઉડી ગયો મે કેટલાક વખત સુધી આ અજાએબ જેવા પ્રાણિપર જોયા કરયુ, પણ તે આખરે મારી નજર પોહોચે તેનાથી પણ એ વધારે દુર જતુ રહયુ. હુ આ ફેર છાયડામા બીજી જગ્યા જઇને સુતી અને ઉંઘી ગઇ

જ્યારે હુ ઉઠી ત્યારે મે સુદર અને હસમુખા ચહેરાવા-

ળી એક કાળી બાયડી એક સાફળીએ બાંધેલી એકજ રંગની બે કુતરીઓ સહિત મારી કને ઉભી રહેલી જોઇને હુ ઘણો અચબો પામી હુ તરતજ ઉઠી અને તે કોણ હતી તે પુછ્યું. તેણીએ જવાબ દીધો કે જે સાપને તમે તેના ઘણાજ ઘાતકી શત્રુને મારી બચાવ્યો હતો તે હુ છુ જે અગત્યની નોકરી તમે મારે વાસ્તે બજાવી છે, તેના બદલામા જે નોકરી મે તમારે વાસ્તે બજાવી છે તેના કરતા હુ વધારે બજાવી શકુ એવુ હુ ધારતી નથી તમારી બે બેહેનોની દગાબાજીથી હુ વાકેફ હતી, અને જેવોજ તમારી મદદથી છુટકારો થયો કે તરતજ મે મારા કેટલાક સાથીને ભેગા કર્યા અમે જાતની પરી છીયે અમે તરતજ બગદાદમા તમારી વખારમા તમારો સઘળો માલ વહાણમાથી ઉતારી લઇ ગયા છીયે, અને પછી અમે તે વહાણને ડુબાવી દીધુ છે આ કાળી કુતરીઓ તમારી બેહેનો છે મે તેમને કુતરીઓ બનાવી દીધી છે પણ તેમને આ સજા પુરતી નથી, અને તમને જેરીતે તમારે તેની સાથે વરતવાનુ છે તે રીતેથી હુ વાકેફ કરીશ.

આ કહ્યા પછી તે પરીએ પોતાના હાથમા બે કુતરીઓ અને મને પકડી લીધી, અને અમને બગદાદમા લઇગઇ ત્યા મે મારો સઘળો વહાણનો સામાન તેમજ દ્રવ્ય મારી વખારમા ગોઠવેલો જોયો.

તે પરી મને છોડીને ગઇ તે પહેલા તેણીએ મને બે કુતરીઓ આપી અને નીચે પ્રમાણે બોલી કે હુ તને તે ઇશ્વર કે જે દરિયાને પણ ઉથલ પાથલ કરવાને શક્તિવાન છે તેના સોગન ખવરાવીને કહુ છુ કે તારે દરરોજ તારી દરેક બેનને દરેક રાત્રે ૧૦૦ કોરડા મારવાનો હુકમ કરૂ છુ, અને જો તુ તેમ નહી કરે તો તારી પણ તેજ સ્થિતિ થશે મારા તેમજ તે કુવર તરફ કરેલા તેઓના અપરાધની સજા વાસ્તે મારે તેણીના વચનની કબુલાત આપવાની જરૂર પડી.

તે પળ પછી દરેક સંધ્યાકાળે મારે મારી ખુશીની ઉપરાંત આ પ્રમાણે તેઓની સાથે વર્તવાની જરૂર પડે છે. આ ઘાતકી ફરજ અમે કેટલીક દીલગીરીથી અ લમા આણિયે છિયે તે તેમને બતાવી આપવાને અમે તેઓને સો કોરડા માર્યા પછી રડિયે છિયે